UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

FoF-bulletin

Nyhetsbrev fra Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Nr. 3/2012 **Juni 2012**

Instituttleders hilsen

I løpet av de siste par uker før sommerferien gjennomførte vi fire internasjonale konferanser. Dette sier noe om det økende aktivitetsnivå ved FoF. Først ut var det nye NFR-finansierte Platonprosjektet, omtalt i denne bulletinen. Så var det et dagsseminar om sinnsfilosofi, med deltagere fra filosofi og nevrovitenskap, fra Bergen og Trondheim, England og USA. Målet med denne konferansen var å se på muligheten for samarbeid mellom empiriske og filosofiske forskningsmiljøer, både innenfor moralfilosofi og mer tradisjonell sinnsfilosofi. Det var betydelig interesse i utvikling av fellesprosjekter blant deltagerne. De to neste konferansene omhandlet spørsmål om fordelingsrettferdighet, først innenfor klimapolitikk og så innenfor global helse. To av de ledende teoretikere, John Broome og Stephen Gardiner, diskuterte klima og rettferdighet, men med nokså forskjellige tilnærmingsmåter. Dette gir en god struktur til det videre arbeid i forskningsgruppen i Bergen. Et av temaene for den siste konferansen var det grunnleggende spørsmål om hvor "bad" det er å dø, spesielt om denne «badness» er forskjellig for personer i forskjellige aldersgrupper. Svaret på dette spørsmål kan ha direkte relevans for om Norge bør konsentrere bistand til behandling av aids blant unge voksne eller til spedbarnshelse. Også denne konferansen vil gi stimulus til ny forskning hos oss.

I løpet av våren har vi gjennomført instituttseminarer der de forskjellige forskergrupper har presentert sine aktiviteter. Det har klart demonstrert bredden av forskningen ved FoF, noe vi selvfølgelig ønsker å opprettholde.

Vi får neste år 7 nye doktorander, fire av dem begynner fra høsten av. For første gang kan vi derfor begynne å tenke på en egen forskerskole i filosofi i Bergen. Vi planlegger en omlegging av instituttseminaret mer i retning av et forum for våre stipendiater der deres prosjekter kan utvikles i diskusjon med andre ved instituttet. Vi skal også innenfor rammen av et NFR-prosjekt begynne å se på den obligatoriske del av forskerutdanningen for å gjøre den mer relevant og nyttig for våre stipendiater.

Vi er kommet godt i gang med en viss omlegging av undervisningsplanen, fra examen philosophicum til mastergrad. Gjennom nokså små strukturelle forandringer vil vi være i stand til å tilby et bedre studietilbud som også er mer relevant for studenter utenfor filosofifaget, og som samtidig gjør at vi få en mer optimal

utnyttelse av de totale undervisningsressurser ved instituttet.

Intet av det vi har fått til i år ville vært mulig uten den vilje alle ved FoF har vist til å gjøre en innsats, for å sette i gang ny forskning og for å tenke nytt når det gjelder vårt undervisningstilbud. Takk for godt samarbeid, med ønske om en riktig god sommer for oss alle.

Med vennlig hilsen
Reidar Lie

Vårens masterkandidater

6 kandidater avla sin mastereksamen i vårsemesteret som var. De det gjelder er de følgende:

- ***Hans Christian Rasmussen*** skrev sin avhandling om "Platon og poesien", med Knut Ågotnes som veileder.
- ***Rune Ingebrethsen*** sin avhandling hadde tittelen "Intercultural Dialogue in light of Charles Taylor´s Philosophy". Veileder har vært Kevin Cahill.
- ***Ivan McGurk*** har skrevet om døden og friheten i avhandlingen "En undersøkelse av døden og frihet, sett i sammenheng med Batailles begrep om ikke-viten og Sartres begrep om intet". Veileder har vært Helge Pettersen.
- ***Alexander Myklebust*** har skrevet om "Mening og livsverd", med Konrad Rokstad og Arild Utaker som veiledere.
- ***Gunnar Aleksander Bakken-Sørensen*** har skrevet om Husserl, i avhandlingen "An Attempt at Interpreting Edmund Husserl´s 'Crisis' as Forgetting". Konrad Rokstad har vært hans veileder.
- ***Bård Hobæk*** sin avhandling har tittelen "Makt og politisering – en lesning av Michel Foucaults maktanalyser" og veilederen har vært Hans Christian Farsethaas.

Vi takker alle seks for tiden tilbrakt ved instituttet og ønsker lykke til på den videre ferd. Takk også til veilederne for iherdig og interessert innsats over flere år.

3 nye stipendiater

Instituttet har nylig innstilt til tre nye stipendiatstillinger. De heldige, blant 31 stort sett godt kvalifiserte søkere, er Mark Young, David Vogt og Morten Nag Opsal. En kort presentasjon av de nye stipendiatene og deres prosjekter er på sin plass.

Mark Young, opprinnelig fra New Zealand, er 28 år gammel og avla sin mastergrad ved FoF så sent som i fjor. Han har også flere års studier i religionsvitenskap bak seg fra University of Otago, i tillegg til lang erfaring som dykkerinstruktør og engelsklærer.

Mark Young

Hans prosjekt har tittelen "Dewey and the Ontology of Scientific Observation", og skal bl. a. søke å vise at Dewey sin pragmatiske epistemologi fortjener en større plass i dagens vitenskapsfilosofiske diskusjoner.

Morten Nag Opsal er 37 år gammel og velkjent for de fleste etter flere år som lektor ved Examen philosophicum. Hans prosjekt er kunnskapsteoretisk og har tittelen "Perception as a source of knowledge". Her

skal han bl. a. påvise problemene forbundet med direkte realisme og argumentere for en variant av kunnskapsteoretisk representasjonalisme.

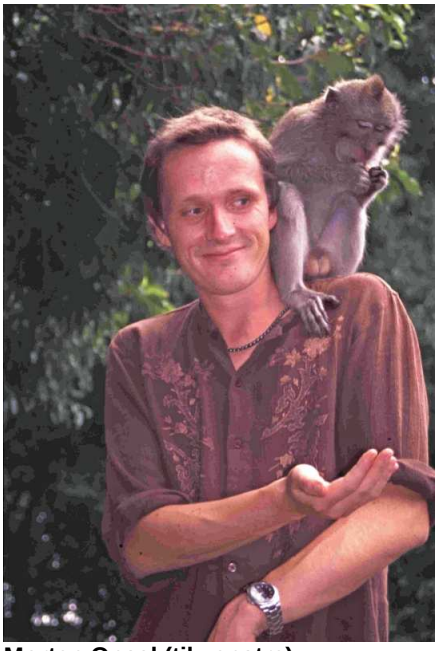

Morten Opsal (til venstre)

David Vogt er 31 år gammel, også han med mastergrad fra vårt institutt. Tittelen på hans planlagte avhandling er "Rettferdighet som erfaring. Om erfaringen av rettferdighet som grunnlag for en teori om rettferdighet ved lovbrudd". Prosjektet er tenkt som en fenomenologisk undersøkelse av tre ulike rettferdighetsoppfatninger: Retributivisme, "restorative justice" (som bl. a. ligger til grunn for den norske konfliktsrådstradisjonen) og de rettsoppfatninger som ligger til grunn for indianske retts i Nord-Amerika.

David Vogt

Selv om det gjenstår noen små formaliteter før tilsettingene er helt i havn, tar vi her sjansen på å ønske alle tre hjertelig velkommen som stipendiater ved FoF!

John Barugahare

…husker vi fra hans nylige tid som masterstudent ved instituttet. Nå returnerer han – denne gang som PhD-student opptatt på universitetets kvoteordning for utenlandsstudenter – med grunnlag i samarbeidsavtalen med Makerere University, Uganda.

Vi ser fram til hans retur, han vil være på plass i midten av august. Velkommen tilbake!

Vivian David Jacob

Vivian er ny doktorgradsstudent fra India, finansiert av Kvoteprogrammet. Han har en mastergrad fra det anerkjente Vellore Institute of Technology.

Han er tatt opp i samarbeid med Department of Bioethics ved NIH i USA, og blir to år i Bergen. Deretter blir han to år i USA, finansiert av NIH, og får så til slutt sin doktorgrad fra Universitetet i Bergen.

Velkommen også til han!

Filosofikurs i Athen

Etter en liten pause i fjor, blir det i høstsemesteret nok en gang tilbud om filosofikurs i Athen. Tittelen på kurset denne gang er *Filosofi og litteratur i utvalgte Platonske dialoger: Platons syn på filosofiens natur*. Kurset går av stabelen i Athen 12. august til 29. september 2012. Det er bl. a. prispenger fra "Ugleprisen" som nå muliggjør opplegget igjen – nå også med et enda høyere kvalitetsnivå enn de tidligere kursene.

Hovedforeleseren blir igjen Knut Ågotnes, men han vil denne gangen – tidvis - også bli flankert av Gro Rørstadbotten, Amund Børdahl, Lars Holm-Hansen og Lars Morten Gram.

Kjernepensumet blir 8 av Platon sine kortere dialoger: Euthyfron, Ion, Gorgias, Menon, Symposium, Faidros, Forsvarstalen og Kriton.

Fra Delfi

Første uken er satt av til ekskursjoner til kjente severdigheter i Brauron, Elevsis, Olympia, Delphi, Eipidauros og Mykene.

Det er følgende studenter som denne gangen skal av gårde: Sunniva Kambestad, Atle Ytrehus, Elisabeth Kyllingstad, Hallgeir Berge, Kine Hopperstad og Miriam Pedersen.

Vi ønsker både studenter og faglærere lykke til med reise og opphold.

Felles nordisk masterprogram i feministisk filosofi?

FoF er blitt tildelt midler fra Nordplus for å planlegge et fellesnordisk masterprogram i feministisk filosofi. Foruten FoF, som er søkerinstituttet, er disse med på søknaden: Filosofisk institutt ved Universitetet i Island, Filosofisk institutt ved Jyväskylä Universitet, Genusstudier ved Linköpings universitet og Helsinki Collegium for Advanced Studies.

Poetry and Philosophy-prosjektet har startet

Den internasjonale konferansen "Poetry and Philosophy in the Light of Plato´s Symposium", som gikk av stabelen 7. - 8. juni, ble en meget vellykket start på vårt 3 1/2-årige Platon-prosjekt. Det har vist seg å være et godt grep å la alle foredragene dreie seg om én og samme tekst, og når denne teksten attpå til var *Symposion*, den kanskje best kjente og mest leste av alle Platons dialoger, lå alt til rette for to spennende konferansedager. Dialogens seks taler over Eros og Alkibiades´ tale til Sokrates ble belyst, diskutert og endevendt både i foredragene og i påfølgende intense og livlige diskusjoner blant de godt og vel 30 konferansedeltakerne. NFT har invitert foredragsholderne til å sende inn sine bearbeidede manuskripter, med tanke på et eget nummer om *Symposion* på nyåret i 2013. Det burde bli et spennende nummer, med bidrag fra lokale, nasjonale og internasjonalt kjente og anerkjente Platon-forskere.

Antikkgruppen ved FoF ser allerede frem til neste års konferanse. Da skal Platons dialog *Sofisten* legges under lupen.

Fra Symposium-konferansen i juni

Konferanse om ”Deontic logic and Social Choice” i juli

16.-18. juli går den 11. konferansen om “Deontic logic in Computer Science” av stabelen, denne gangen i Bergen. Konferansens spesialtema er i år ”Deontic Logic and Social Choice”. Arrangørene promoterer ellers konferansen med denne formålsparagrafen:

The biennial DEON conferences are designed to promote interdisciplinary cooperation amongst scholars interested in linking the formal-logical study of normative concepts and normative systems with computer science, artificial intelligence, philosophy, organization theory and law.

Påmeldingsfristen er 1. juli. Mer informasjon finner man her:

http://infomedia.uib.no/deon2012/

Ole Martin Skilleås – snart 50!

Det er muligens et godt tegn for instituttet at vi nå nærmer oss det stadiet at tallet på 70-årsdager vil overgås av tallet på 50-års-jubiléer. Blant de tidlige i denne køen er Ole Martin Skilleås, som runder 50 den 8. juli.

Jubilanten liker å muntre seg og sine omgivelser med påminnelser om at han hører til instituttets yngre garde, og det gjør han i en viss forstand enda. Når han nå runder 50, samtidig som andre pensjonerer seg i et stigende tempo, må han nok likevel erkjenne at han er i ferd med å bevege seg gradvis over i en slags seniorrolle ved vårt institutt.

Ole Martin ble ansatt som førsteamanuensis ved instituttet i 1994, og ble professor i mai 2001.

Ole Martin Skilleås

Før det, i 1992, tok han sin doktorgrad ved University of Warwick på avhandlingen *Literature and the Value of Interpretation. The Cases of Tempest and Heart of Darkness*, en tittel som bærer bud om det som skulle bli hans forskningsmessige hovedinteresse i årene som fulgte; filosofisk estetikk og litteraturens filosofi i særdeleshet. Hans bok fra 2001, *Philosophy and Literature. An introduction*, var den første introduksjonen av betydning til dette relativt nye spesialfeltet.
I de senere årene er det som kjent enda en ung filosofisk disiplin som har blitt gjenstand for hans faglige interesse: Det er ingen overdrivelse å si at Ole Martin har vært blant pionerene i utviklingen av "Philosophy of Wine", også i en internasjonal sammenheng, og en nært forestående bokutgivelse på et prestisjetungt forlag vil bekrefte dette.

Mye kunne vært sagt om jubilantens pedagogiske fortreffeligheter, hans varierte administrative og politiske innsats, om bloggeren og meningsatleten Ole Martin og i det siste også den politiske aktivisten der oppe i Fana – men det får bli en annen gang.

Jubilanten, som allerede på instituttets nylige avslutningsmarkering fikk sine blomster og sin standardiserte erkjentlighet fra UiB, ønskes hjertelig til lykke med de 50!

Eilert Jan Lohne – ikke helt pensjonist enda

Som mange vil vite nærmer Eilert Jan Lohne seg sitt pensjoneringstidspunkt, men han går likevel ufortrødent løs på et nytt semester ved Examen philosophicum – som timelærer! Han skal forelese på psykologivarianten i tillegg til å forestå en av seminargruppene.

Vi er glade for at Eilert trår til på denne måten, i et semester der vi strever mer enn på lenge med å få dimensjoneringskabalen til å gå helt opp.

I samråd med nesten-pensjonisten (og nært forestående 70-årsjubilant) er derfor markeringen av hans offisielle sorti satt på vent inntil videre.

Gunhild Raunsgård – nyansatt exphil-konsulent

Fra 16. juni er *Gunhild Raunsgård* ansatt som administrativ koordinator ved Examen philosophicum, i første omgang som vikar for Tale Vik.

Gunhild, som kommer fra konsulentstilling ved Studieadministrativ avdeling (der hun også har arbeidet som Erasmus-koordinator i

to perioder), er 31 år gammel og kommer fra Ringøy i Hardanger.

Av utdannelse er hun historiker med spesialisering i Midt-Østen-historie, i tillegg til allmennlærerutdannelse og eksamener i administrasjonsvitenskap.

Vi er veldig glade for at vi nå har fått på plass en erstatter for Tale, og håper og tror at det har vært ventetiden verd! Vi ønsker Gunhild velkommen til oss.

Gunhild Raunsgård

Vikarierende exphilkoordinator

I år som i fjor skal Rune Falch arbeide i AGORA-prosjektet i høstsemesteret, og igjen trer Morten Opsal støttende til som vikarierende faglig koordinator, før han går over i sin stipendperiode.

Opsal vil være operativ fra månedsskiftet juli/august.

Vi gjør også oppmerksom på et forestående kontorbytte i den anledning: Når semesteret starter opp igjen, vil faglig koordinator ved exphil ha sitt kontor i 1. etasje på Sydnesplassen 12/13, i samme område som HF sitt informasjonssenter og koordinatoren for Akademisk skriving.

FoF-folk i aksjon

Heinz Wilhelm Krüger deltok på konferansen "Wittgenstein and the Logic of Practice" ved Aalborg University, Department of Learning and Philosophy (15-16. May) med innlegget "The Concept of Practice in Wittgenstein's 'Philosophical Investigations'.

Forskningsgruppen for filosofi, språk og kunst inviterte den 29. mai til seminaret "Kunstverket i kritisk teori" i samarbeid med Festspillene i Bergen og Transiteatret.

Bakgrunnen for seminaret var Transiteatrets oppsetning under Festspillene av Berthold Brechts ufullendte verk Fatzer i Tore Vagn Lids (re)konstruksjon. Seminaret ga et spennende og mangfoldig blikk på en del teoretiske og kulturelle problemstillinger i landskapet rundt kunstverkets samfunnskritiske potensial generelt.

Seminaret ble innledet av Birger Solheim med innlegget "Kunstens kritiske potensial. Om forholdet mellom Theodor W. Adorno og Thomas Mann i forbindelse med skrivingen av Doktor Faustus" der spesielt musikkens rolle ble diskutert. Som en oppfølging til dette, presenterte Rebecka Sofia Ahvenniemi innlegget "Komponering av vokalmusikk. Perspektiver på språk og samfunn i kritisk teori i lys av kunstnerisk praksis." Her ble forholdet mellom teori og kunstnerisk praksis snudd "opp og ned" ved at den utøvende kunsten fikk kaste et kritisk lys over teorien. I denne sammengen ble Ahvenniemis "O viridissima virga" fremført av Ingeborg Aadland og Ingvill Espedal fra Griegakademiet (se bildet). Deretter tok Hans Marius Hansteen over med innlegget "Dygd og naudsyn. Om etikkundervisning, teater og moralfilosofiens problem" som fordypet interessante aspekter knyttet til kunsten etiske aspekter. Siste taler ut var Tore Vagn Lid som i debatt med seminarets glimrende ordstyrer Amund Børdahl, reflekterte rund overskriften «Om å tenke med Fatzer»: teater som filosofi - filosofi som teater". Vagn Lid gikk inn på både praktiske forhold i skrivingen og gjennomføringen av teaterstykket, og diskuterte samtidig kunstens kritiske potensial spesielt ut fra Berthold Brechts måte å "praktisere teori" på. Alle innleggene ble etterfulgt av svært gode spørsmål og innspill fra et fullsatt og sammensatt publikum av filosofer, kunstnere og kunstinteresserte i Logen Bar.

Festspill og filosofi: Ingvill Espedal framfører Rebecka Avhenniemis "O viridissima virga"

Anita Leirfall har holdt en rekke (inviterte) foredrag siste ukene:

- ”What is it like to orient onself in space? Kant on space and orientation” ved PhilSci Forum, UMB, 9. mai 2012.
- "The Real and the Ideal in Kant's Directions" på den internasjonale Kant-konferansen Ideals and the Ideal in Kant ved Bogazici University i Istanbul, 23.-26. mai, 2012.
- "Kant og nevrofysiologi. Kan Kants analyse av romlig orientering bidra til å belyse nyere nevrovitenskapelige funn knyttet til hjernens orienteringsevne?" ved Vitenskapsteoretisk Forum, NTNU, 29. mai 2012.
- "Om Kants syn på forholdet mellom jeg-et og dets identiteter. Er jeg det samme som mine identiteter, og hvem er jeg når jeg spiller dataspill?" På ”På Kanten. Den norske filosofifestivalen i Kragerø”, 2. juni 2012.

Nordic Wittgenstein Review

…er nå ute med sitt første nummer av den trykte utgaven. Redaktører er Alois Pichler, Simo Säätelä og Yrsa Neumann

Leserne vil finne mange og varierte artikler. Vi nevner spesielt intervjuet med Gottfried Gabriel om ”Analytical Philosophy and its Forgetfulness on the Continent”. Tidsskriftet, som vil ha ”Open Access” fra november (det vil være mulig å laste ned enkeltartikler) kommer i stand som et ledd i AGORA-prosjektet og vil i første omgang komme ut med to nummer årlig.

Det er Ontos Verlag i Tyskland som forestår utgivelse og trykking av tidsskriftet. Mer informasjon, også muligheter for å bestille tidsskriftet, finnes her:

http://www.nordicwittgensteinreview.com/

Publikasjoner

Vi har fått melding om følgende publikasjoner siden sist:

Hedberg, Petra: “What is Critique?” From Gadamer to Apel via Habermas (and Rorty?), i Sats - Northern European Journal of Philosophy, Berlin, Walter de Gruyter 2012, 13.1: s. 75-94.

Labukt, Ivar:
"Hedonic Tone and the Heterogeneity of Pleasure". Utilitas 2012, pp 172-199.

http://journals.cambridge.org/action/displayFulltext?type=1&fid=8592473&jid=UTI&volumeId=24&issueId=02&aid=8592471&bodyId=&membershipNumber=&societyETOCSession=

Svendsen, Lars Fr. H.: Igavuse filosoofia (overs. Jaan Parnamae), (TLU Kirjastus, Tallinn 2012). (248 s.)

Svendsen, Lars Fr. H.: Strah, (overs. Ion Monafu), (Editura Pandora, Bucurest 2012). (145 s.)

Svendsen, Lars Fr. H.: Frika, (overs. Durim Tace), (Shkupi, Shkup 2012). (153 s.)

Svendsen, Lars Fr. H. :“Ytringsfrihet, kritikk og toleranse», i Lars Gauden-Kolbeibstveit (red.): Ytringsfrihet: 10 essays, Civita, Oslo 2012, s. 7-20.

Ω